№ 59. Sobota 12. Marca 1864. Rok wydania 54.

Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie drukiem garmont. 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

Część urzędowa.

Wiedeń, 10go marca. Dnia wczorajszego wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany XII. zeszyt dziennika ustaw państwa.

Tenże zeszyt zawiera:

Nr. 25. Rozporządzenie ministerstwa handlu i rolnictwa, tudzież ministerstw wojny, stanu i finansów z 12. lutego 1864, względem stanowienia klaczy krajowych przez eraryalnych ogierów stadniczych w roku 1864. — Ważne w Czechach, Galicyi, Austryi poniżej i powyżej Anizy, w Salcburgu, Styryi, Karyntyi, Krainie, Bukowinie, Morawii, Szląsku, Tyrolu, Vorarlbergu i w Istryi.

Nr. 26. Ustawę z 28. lutego 1864, względem prawa posiadania realności dla izraelickich członków gminy stolicy kraju Czerniowiec.

(Z urzędowej części w „Krakauer Zeitung.")

Przeniesiony wysokiem rozporządzeniem ministerstwa sprawiedliwości z 30. października r. z. l. 9160 z *Bochni* do *Krakowa* adwokat Dr. *Joachim Rosenblatt* rozpoczął dnia 18. z. m. czynność adwokacką w Krakowie. Co się niniejszem podaje do wiadomości powszechnej.

Kraków, 8. lutego 1864.

Część nieurzędowa.

Lwów, 12. marca.

Dnia 10. b. m. w południe umarł Król bawarski *Maxymilian*. *Wiener Abendpost* z 10. b. m. donosi o tym smutnym wypadku jak następuje: „Z głębokim smutkiem musimy podać czytelnikom naszym przerażającą wiadomość o zgonie Jego Mości Króla Maxymiliana bawarskiego. Chociaż ostatni telegram nie wykluczał jeszcze zupełnie możliwości pomyślnego zwrotu w jego słabości, doszła nas już w kilka godzin potem wiadomość o zgonie tego Monarchy. Umarł on dziś (10go) o godzinie 12. w południe. Czem był dla ludu swego, dla Niemiec, wiadomo wszystkim, i wspomnienie tego budzą się w nas w tej chwili z nową siłą. Najdostojniejszy dom cesarski utraca w nim bliskiego krewnego, wiernego przyjaciela. — A dawne węzły, które łączą ród Wittelsbachów z Habsburgami, dają także ludowi austryackiemu czuć tę stratę w całej jej wielkości."

O działaniach wojennych w Jutlandyi donoszą z Kopenhagi urzędownie pod dniem 8go b. m., że dnia tego zrana zostały forpoczty duńskie pod Krybily i Havreballegaordem zaatakowane i odparte. Wojska sprzymierzone stoją teraz w Erritsve i Staunstrupie pod Fryderycyą. Duński jenerał Wiister i czterech innych oficerów zostali ranieni.

Zgromadzenie ludu odbyte w Sztokholmie dnia 6. b. m. było bardzo liczne; tysiące osób stały na ulicy, niemogąc pomieścić się w szczupłej sali. Zgromadzenie wyraziło jednogłośnie najżywszą sympatyę dla „sprawiedliwej walki" Danii oświadczając oraz, że uważa tę wojnę jako walkę za samodzielność i wolny rozwój całej północy. Honor i prawdziwy interes Szwecyi wymagają energicznego wystąpienia. Lud szwedzki okaże się przy takiem wystąpieniu gotowym do ofiar. Później wznoszono okrzyki na cześć Danii przed domem posła duńskiego.

Dzienniki i korespondencye paryzkie, donosząc niedawno o mianowaniu marszałka Mac-Mahona naczelnym komendantem obozu pod Chalons, upatrywały w tem oznakę wojennych zamiarów rządu francuzkiego. Tymczasem powiada *Monitor* z 10go b. m., że nominacya ta jest wcale normalnem zdarzeniem, i że skład sztabów przygotowany jest na zwyczajnych podstawach. Dalej oświadcza *Monitor* w swoim buletynie, że zatargi w Rzymie są małej wagi, a jenerał Montebello i p. Merode zarządzili wspólnie środki, które dozwalają się spodziewać, że zatargi te nie ponowią się więcej.

Francuska prasa półurzędowa nie przestaje komentować z wielkiem niedowierzaniem rozprawy dzienników angielskich o świętem przymierzu, które ma odżyć nanowo w związku Prus i Rosyi z Austryą. *Constitutionnel* przedstawia, że zasadą św. przymierza było przeprowadzenie absolutyzmu, i że o takiej zasadzie nie może być mowa teraz, kiedy Austrya wstąpiła w szereg państw rządzonych podług zasad liberalnych, Rosya rozpoczęła przeprowadzać reformy, a Prusy pomimo rozmaitych nieporozumień między reprezentacyą ludu i władzą wykonawczą nie straciły jeszcze charakteru monarchii konstytucyjnej. Przymierze święte nie jest niczem innem, jak tylko płodem fantazyi, a co się tyczy mniemanego związku pomiędzy mocarstwami wschodniemi, to potrzeba wiedzieć najprzód, czy on rzeczywiście istnieje i pod jakiemi warunkami.

Poczta zamorska przyniosła wiadomości z Sanghai z 26go stycznia. W Chinach panuje spokój; natomiast mniej są pomyślne doniesienia z Japonii. Książęta usiłują koniecznie ograniczyć handel cudzoziemski na Yokubamę. Podług wiadomości z Nowej Zelandyi skończyła się już tam wojna z Maorysami.

Monarchia Austryacka.

Wykaz darów

złożonych w redakcyi dla wojsk c. k. 6go korpusu armii w Szleswik Holsztynie.

PP. urzędnicy c. k. urzędu powiatowego w Samborze na ranionych z pułku Martini . . . . . . 12 zł. 40 c.

Na ręce naczelnika powiatu w Przemyślu: małżonka kapitana pani *Sontag*, córki rotmistrza od żandarmeryi panny *Thielemann*, małżonka inżyniera obwodowego pani *Kowacs*, wdowa po urzędniku pani *Mikstein* i pani majorowa *Truskolawska* 2 ℔ 10 ł. długich szarpi, 2 ℔ 27 ł. mieszanych szarpi i 3 ℔ 16 ł. bandaży i kompresów.

Gliniański c. k. urząd powiatowy 5 ℔ 27 ł. szarpi.

Pani *Joanna Past*, małżonka c. k. starosty obwodowego w Brzeżanach 1½ ℔ mieszanych i 28 ł. ułożonych szarpi, tudzież 62 kompresów.

Gremium pp. nauczycieli gimnazyalnych w Tarnopolu . . . . 17 „ — „

PP. urzędnicy c. k. urzędu obwodowego i powiatowego, tudzież inspektoratu podatkowego w Brzeżanach dla ranionych z pułków galicyjskich . . . . 14 „ — „

PP. urzędnicy gliniańskiego c. k. urzędu powiatowego, tudzież gminy tego powiatu . . . . . . 44 „ — „

Razem . . 87 „ 82 „

Do tego z wykazu poprzedniego . . . . . . 4335 „ 91 „
2 obligacye indemnizacyjne po 50 zł., 1 dukat w złocie, 1 pruski talar sr., 2 talary, 4 zł. w srebrze i 3 dawne cwancygiery.

Ogółem . . . 4423 zł. 73 c.
i 2 oblig. indemn. po 50 zł., tudzież wyżej wyszczególnione monety złote i srebrne.

Lwów, 11. marca. Gazeta wieczorna wiedeńska z dn. 9go b. m. zamieściła artykuł następujący:

„Doniesienie gazety krzyżowej berlińskiej, iż między Austryą a Prusami nastąpiło zupełne porozumienie względem dalszego postępowania naprzeciw Danii, potwierdził telegram fmp. Gablenza z głównej kwatery Veile z dnia 8. b. m. donoszący o zwycięzkiej potyczce wojsk austryackich na ziemi jutlandzkiej ku nowemu zadowoleniu uczuć naszych patryotycznych."

„Dodać tylko musimy do doniesienia pruskiego dziennika, iż postępowanie dwóch wielkich mocarstw przeciwko Jutlandyi, wywołane zostało jedynie postawą Danii. Pozycya militarna, którą w Jutlandyi zajęła, siły, które około Fryderycyi skoncentrowała, ze względów strategicznych, nie dozwoliły sprzymierzonej armii austryacko-pruskiej trzymania w operacyach swych pewnej linii demarkacyjnej, bo pozycya duńska w Jutlandyi była pozycyą flankową, i byłaby wystawiła wojsko sprzymierzone pod Dyppel na ciągłe i groźne niebezpieczeństwo. Prócz tego Dania postanowiła przeciągać opór swój na morzu i w tym względzie wydała rozporządzenia, które nie tylko usprawiedliwiają, lecz nawet konieczną wykazują potrzebę mienia w rękach przedmiotu ku wynagrodzeniu. Polityczny program wspólnej akcyi przez takowe postępowanie sprzymierzonych, w niczem jednak naruszony nie będzie."

Kraków, 6go marca. Do *Jener. Kor.* piszą z Krakowa: „Jak to wypływa z natury rzeczy, nie mija od czasu ogłoszenia stanu wojennego prawie żaden dzień, by nie chwytano u nas pojedyńczych ochotników do powstania, nie aresztowano osób podejrzanych, i nie przedsiębrano rewizyi domowych. Używanie surowszych środków odniosło już zresztą ten skutek, że miasto nasze zostało oczyszczone ze znacznej części kryjących się w ciemnościach narzędzi działającego teroryzmem „rządu narodowego." Kilku najczynniejszych ajentów tajnego rządu dostało się w ręce władz bezpieczeństwa, a znalezione przy nich dowody ich czynności dozwalają rozpatrzyć się dokładnie w organizacyi tak zwanego rządu narodowego na terytoryum austryackiem.

Jedna z najciekawszych aresztacyi zaszła, jak mi opowiadają, w ostatnich dniach zeszłego miesiąca, mianowicie w pobliżu mostu podgórskiego przytrzymano jadącego dwukonną dorożką młodego człowieka, który wykazywał się paszportem austryackim, opiewającym na imię „Fuhrera". Zrewidowanie aresztowanego i znalezione przy nim papiery okazały jednak wkrótce najdowodniej, że ów przytrzymany był właściwie kuryerem, wysłanym od władz rewolucyjnych w Polsce rosyjskiej do rewolucyjnych organów Galicyi, a mianowicie do ajenta „dla spraw zagranicznych" w Krakowie, i że

oprócz tego było zadaniem jego ściągać po drodze podatek rewolucyjny. Ciekawem jest znalezione przy tym połowie u przytrzymanego pismo pewnego rewolucyjnego szefa powiatowego z Polski rosyjskiej do ajenta spraw zagranicznych w województwie krakowskiem, które okazuje wyraźnie, że szlachta polska, wycieńczona zupełnie podatkiem rewolucyjnym, nie znajduje już innego ratunku, jak tylko schronić się do Galicyi, ażeby uwolnić się od teroryzmu, zagrażającego jej exystencyi. W piśmie tem użala się rewolucyjny szef powiatowy przedewszystkiem na opieszałość jednego, po nazwisku wymienionego polskiego właściciela dóbr w wypłacie podatków rewolucyjnych, który wraz z swoim rządcą dóbr schronił się do Galicyi, ażeby uniknąć płacenia podatku i zagrożonej mu w skutek uporu exekucyi (zapewne za pomocą sztyletu). Kwota zaległego podatku rewolucyjnego, przypadająca na tego jednego obywatela od dóbr jego położonych w jednym powiecie, wynosi nie mniej jak 40.000 złotych polskich (10.000 zł. w. a.), przyczem nadmienić jeszcze potrzeba, że podług wspomnionego dokumentu zabrano od tego samego właściciela dóbr niedawno już 12.000 zł. pol. tytułem podatku rewolucyjnego. Przy takiej niezmiernej wysokości podatku rewolucyjnego jest zaprawdę naturalnem zupełne wyczerpanie środków pieniężnych u najzamożniejszych nawet posiadaczy. Ale organom powstania polskiego nie zbywa wcale na środkach zaradczych. Jak dowodzi wspomniony dokument, a osobliwie zabrane u przytrzymanego 29 paczek z sprzętami srebrnemi (których wartość wynosi 3 — 4 tysięcy złr.), zaprowadziły organa rewolucyjne nowy podatek, mianowicie wymuszają od właścicieli dóbr ich serwisy srebrne, ażeby je spieniężać. Tak w skonfiskowanym dokumencie polecono także ajentowi krakowskiemu, ażeby od tego samego właściciela dóbr, od którego ma wyexekwować powyższą zaległość podatku, zabrał także przypadający podatek w srebrze w duchu znanej sobie instrukcyi. Ale nie tylko rzeczony właściciel dóbr z Polski rosyjskiej, który schronił się do Galicyi, lecz także kilku mieszkańców Krakowa są wymienieni w tym dokumencie z oznaczeniem ich pomieszkania jako tacy, u których ma być exekwowane srebro. W niniejszym wypadku musieliby przecież przyznać nawet przyjaciele polskiego powstania, że tu ustaje już dobroduszność, i że jest obowiązkiem rządu austryackiego ochraniać swoich poddanych od kontrybucyi rewolucyjnych.

Aresztowany kuryer rządu rewolucyjnego usiłował wprawdzie zaprzeczać, jakoby miał polecenie pobierać ten nowy podatek, i w części nawet go już ściągnął; ale zawarty w jego notatkach dokładny spis kontrybuentów, którym takie artykuły zostały już zabrane, świadczył wyraźnie przeciw niemu.

(Naczelny inspektor szkół ludowych Dr. Rusinowski.) *Krak. Ztg.* pisze: Mianowany przy końcu zeszłego roku naczelnym inspektorem szkół dyecezyi krakowskiej, kanonik Dr. *Oswald Rusinowski* rozpoczął nowe urzędowanie swoje tem, że przewodniczył sam prawie we wszystkich szkołach ludowych i żeńskich prywatnych zakładach naukowych Krakowa, na odbywanych w zeszłym miesiącu examinach kursu zimowego. Musimy zapewnić, że pierwsze wystąpienie jego w nowym zawodzie — uprzejme ale przecież pełne godności, sprawiło w ogóle jak najlepsze wrażenie. Kanonik Rusinowski posiada gruntowne wykształcenie, niezłomny charakter i rzadką miłość sprawiedliwości, przymioty, które tylko zbawiennie wpłynąć mogą na rozwój szkół ludowych. Wszyscy, którym szczerze zależy na poparciu i rozszerzeniu prawdziwej oświaty ludu, muszą radować się serdecznie, ze krak. apostolski wikaryusz i biskup Gałecki przy propozycyi na obsadzenie posady naczelnego inspektora szkół ludowych w dyecezyi krakowskiej zrobił tak trafny wybór.

Wiedeń, 10. marca. *(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.)* *Najjaśn. Pan* udziela dziś posłuchania w burgu. — Arcyksiążę *Ferdynand Maxymilian* i małżonka jego Arcyksiężna *Charlotte* przybędą już w przyszłą środę do Wiednia. O festynach, wyprawianych w Paryżu na cześć Arcyksięcia *Ferdynanda Maxymiliana* donosi *Le Pays*, że w niedzielę była wielka uczta w Tuilleryach, a potem Soirée; wszyscy jenerałowie armii i członkowie poselstwa austryackiego i belgijskiego byli zaproszeni. Oprócz wiceadmirała Jurien de la Graviére przydany został Arcyksięciu, jak donosi *Monitor*, także cesarski koniuszy pan Grammont. — Z *Mnichowa* donosi *Nürnberger Corr.*, że o odjeździe Arcyksięcia *Albrechta* ztamtąd nic słychać nic pewnego, i że czekają tam także przybycia jednego z książąt pruskich.

Jak donoszą bezpośrednie wiadomości o podróży Księcia *Modeńskiego* na wschodzie, udał się książę od pierwszych katarakt Nilu przez Arabię do Palestyny, aby Święta Wielkanocne obchodzić w Jerozolimie. Książę zamierza zwiedzić jeszcze górę Sinai i kilka innych znakomitych miejsc ziemi świętej, a potem wyruszyć z powrotem do Wiednia.

(Użycie sum ku złagodzeniu nędzy w Węgrzech przeznaczonych.) *Pesther Lloyd* zamieścił dokładną wiadomość o stosunkach, które z zaliczki 20milionowej ku ulżeniu nędzy w Węgrzech użyte już zostały. Według tej wiadomości sumy te w sposób następujący rozdzielone zostały:

Prawo przez radę państwa zawotowane przeznaczyło na nadzwyczajną budowę gościńców 200.000 zł. Z sumy tej wydano już lub gotowe są do wydania 109.000 zł.

Na nadzwyczajne budowy wodne i na regulacyę Cisy przeznaczono 1,300.000 zł. Z sumy tej gotowe są do wydania **942.285 zł.**

Na zasiewy ozime i wiosenne przeznaczono 9,500.000 zł. Z sumy tej zakupione ziarno na wysiewy ozime rozdzielone już zostało, ziarno zaś na wysiewy wiosenne teraz się rozdaje. Koszta wynoszą dotąd 5,532.600 zł.

Na zaliczki w gotowiźnie rada państwa zawotowała 6,500.000 zł. Z sumy tej przeznaczono 2 miliony na pożyczki gminom. Te dwa miliony są już gotowe do wydania. Z pozostałych $4^1/_2$ milionów trzy miliony przekazane już są namiestnictwu.

Jako zaliczki na roboty publiczne i t. p., które dane być miały funduszowi krajowemu, stowarzyszeniom i t. p. przeznaczono sumę 2,500.000 zł. Z sumy tej 2,293.100 zł. wydane już zostały.

Prócz kosztów na zboże do wysiewu miały być użyte $10^1/_2$ milionów na roboty publiczne, pożyczki, zaliczki i t. p. Z sumy tej przygotowano już do wydania 7.726.600 zł., w przeciągu kilku dni gotowe będą 363.000 zł., pozostałość wynosić więc będzie 2,411.000 zł.

W końcu nadmienić jeszcze wypada o zaliczce jednego miliona, którą fundusz krajowy przyznał drogom żelaznym Losonczkiej i Alfeldzkiej. Drodze żelaznej Losonczkiej zapewniono 400.000 zł., z których $^1/_4$ część już podniesła. Dla drogi Alfeldzkiej przeznaczono 600.000 zł., z których 120.000 zł. już odebrała. Suma wydatków w ogóle wynosi zatem 10,877.000 zł.

Dania.

(Uwolnienie statków przytrzymanych jeszcze w zawieszeniu.) Rząd duński chce dozwolić okrętom przytrzymanym termin do wypłynięcia do 1. kwietnia, jeżeli wzajemność ze strony rządów pod tym względem przyznane będzie. Dania jednak nie chce objąć w ten termin statki na morzu zabrane.

Tymczasem na zgromadzeniu związkowem z dnia 25. lutego postanowiono, ażeby pod zastrzeżeniem wzajemności termin zastosowany był tak do okrętów przytrzymanych, jako też i do tych, które przed ogłoszeniem przytrzymania w portach neutralnych ładunki zabrały i są w podróży do portów niemieckich.

Wiedzieć jeszcze nie można, czyli Dania na to przystanie do ugody pod tym względem jeszcze nie przyszło. Z tego powodu odroczono uwolnienie statków duńskich, które w portach pruskich przytrzymane zostały. Zarządzono jednak natychmiastowe uwolnienie statków holsztyńskich i szleswickich.

Królestwo Polskie.

Ukaz o urządzeniu włościan.

(Ciąg dalszy.)

II. O prawach włościan do gruntów na ich własność przechodzących.

Art. 15. Każdy gospodarz posiadający zagrodę z rolą, lub zagrodę z ogrodem, lub samą tylko zagrodę, nabywa razem z prawem własności, wyłączne prawo nie tylko do powierzchni gruntu, ale i do wnętrza jego w granicach ogólnem prawem ustanowionych. Jeżeli dziedzic przed ogłoszeniem tego ukazu rozpoczął wydobywanie węgla ziemnego lub rudy na gruncie gospodarza, to nie inaczej będzie mu dozwolonem dalej takowe prowadzić, jak pod obowiązkiem wynagrodzenia gospodarza według sprawiedliwego ocenienia jego szkody.

Art. 16. Prawo polowania na całej przestrzeni gruntów włościan jedną gromadę składających, jak niemniej prawo rybołówstwa w wodach do tych gruntów przytykających, nie do każdego pojedyńczego gospodarza, lecz do całej gromady należy.

Zakłady połowu ryb, po stawach przez dziedziców sztucznie urządzonych, pozostają w wyłącznem tychże dziedziców posiadaniu.

Art. 17. Prawo propinacyi (to jest prawo wyrobu i wyszynku trunków) na gruntach przez włościan nabytych, jako z prawa własności wypływające, także do całej gromady należy, atoli dochody z tego prawa przeznaczają się na zasilenie źródeł, z których dziedzice wynagrodzeni być mają. Dopóki zatem wynagrodzenie w zupełności spłaconem przez rząd nie zostanie, dochody propinacyjne na gruntach włościańskich podług rozporządzenia rządu pobierane będą. Po uiszczeniu atoli tej należytości, dochód z propinacyi na gruntach do włościan należących, w rozporządzenie gromady, jako szczególne źródło gromadzkiego dochodu, oddane zostanie.

Art. 18. Każdemu gospodarzowi służy prawo zadzierżawić, obciążyć lub alienować nabytą na własność osadę. — Celem atoli zapobieżenia upadkowi gospodarstwa włościan, prawo to ulegać ma następnym czasowym ograniczeniom:

a) dom i zabudowania gospodarskie w osadzie znajdujące się nie mogą być oddzielnie od gruntów, ani obciążane, ani alienowane;

b) sami tylko włościanie będą mieli prawo brać w zastaw i nabywać osady, które z mocy niniejszego ukazu na własność ich na tyle dogodnych warunkach przechodzą.

Art. 19. Na urządzający komitet, jednocześnie osobnym ukazem ustanowiony, wkłada się obowiązek ułożyć szczegółowe, również czasowe przepisy wskazujące na jakiej zasadzie dzielenie na mniejsze nabytych przez włościan na własność osad dopuszczonem być może; oraz w jakim porządku alienowanie i obciążanie tych osad ma się odbywać.

Urządzający komitet oznaczy zarazem termin, w ciągu którego prawa włościan do nabytych przez nich osad, ulegać będą ograniczeniom i przepisom w artykułach 18 i 19 wymienionym.

Art. 20. Opuszczone włościańskie osady czyli tak zwane pustki, na żądanie ubiegających się o nie, mogą być im oddane, w całości lub częściami, z podzieleniem każdej na pomniejsze.

Art. 21. Jeśli do jednej opuszczonej osady zgłosi się kilku konkurentów, to pierwszeństwo do niej należy się włościaninowi z tejże wioski przed obcemi; z pomiędzy zaś konkurentow tejże samej wioski, pierwszeństwo służy włościaniowi nie mającemu gruntu przed każdym mającym już własną osadę; z pomiędzy zaś mających osady, pierwszeństwo służy nie mającemu przy osadzie roli ornej, przed konkurentem takowę posiadającym; nakoniec, jeżli konkurentów w równem przed wszystkiemi wyłuszczonemi względami znajdujących się położeniu, jedni zechcą nabyć opustoszałą osadę, w całości, a drudzy zażądają aby była rozdzieloną i odstąpioną im na własność częściami, to tym ostatnim daje się pierwszeństwo przed poprzedniemi.

Art. 22. Od chwili ogłoszenia tego ukazu domy i zabudowania włościan, w osadach najmniej trzech morgowych, jakoteż w osadach mniejszej rozległości, w obrębie wioski położone, nie inaczej na inne miejsca będą mogły być przenoszone, chociażby nawet dla usunięcia pomieszania pól dworskich z włościańskiemi, jak tylko za wyraźną zgodą samych osadników. Co się zaś tyczy przenoszenia domów i zabudowań włościańskich z osad mniej nad trzy morgi gruntu w sobie zawierających, lecz za obrębem wioski leżących, to w tej mierze osobne przepisy wydane zostaną.

Art. 23. Włościanie, ilekroć znajdą to dla siebie dogodnem, mogą wchodzić w umowy o zamianę gruntów przez nich na własność nabytych, tak między sobą, jakoteż z dziedzicem. Atoli dla zapobieżenia nieregularnemu wpływowi podatku gruntowego na wynagrodzenie dziedziców przeznaczonego, urządzający komitet przepisze czasowe warunki, które do ważności tego rodzaju umów będą niezbędne.

Art. 24. Jeśliby dobrowolna ugoda w przedmiocie art. 23. objętym nie nastąpiła, to dla zniesienia pomieszania gruntów w dobrach ostatecznie jeszcze nieuregulowanych według zasad o czynszowaniu, dopuszcza się przymusowe rozsegregowanie i zamiana gruntów na żądanie jednej strony, to jest lub dziedziców lub włościan, lecz z zastrzeżeniem: ażeby ogólna przestrzeń nabytej przez włościan na własność ziemi nie uległa przez to umniejszeniu, i ażeby im w zamian za lepsze grunta gorsze sie nie dostały. W jakich razach żądanie rozsegregowania i zamiany gruntów jednej strony staje się dla drugiej obowiązującem i sposób postępowania przy tego rodzaju czynności, oraz przepisy o rozdzieleniu wspólnych pastwisk, oddzielnie wydane zostaną.

Art. 25. Grunta, na zasadzie niniejszego ukazu przez włościan na własność nabyte, oswobadzają się od wszelkich ciążących je dotychczas na rzecz osób trzecich zobowiązań.

Art. 26. Znoszą się zarazem, jako niedające się pogodzić z prawem zupełnej własności, następujące powinności i ograniczenia, włościan posiadających osady dotąd obciążające: *a)* opłata na rzecz dziedzica lub skarbu: pod nazwaniem „laudemii" przy przechodzeniu osady z rąk do rąk pobierana, bez względu na jakie bądź okoliczności i zasady poborowi jej i wyrachowania towarzyszące; *b)* prawo dziedzicowi lub skarbowi służące, ściągać jednorazowie w ustanowione termina, (co lat 20—30—40 lub więcej), wyższy czynsz znany pod nazwaniem „grosza dodatkowego dziedzica," czyli laudemium; *c)* wszelkie czy to z kontraktów czy z miejscowych zwyczajów wypływające zakazy lub ścieśnienia, którym podlegali włościanie, pod względem trudnienia się niektóremi rodzajami przemysłu, stawiania na własnych osadach młynów wodnych i wiatraków i wszelkich innych zakładów fabrycznych; *d)* zachowywany w niektórych miejscowościach zwyczaj zabraniający włościanom kupować na swoję potrzebę gorące trunki z innego miejsca jak tylko z zakładów i miejsc cząstkowej przedaży, należących do dziedzica; *e)* wszelkie inne wyłącznie dawnym dziedzicom służące prawa, nie dające się pogodzić z pełnem prawem własności gruntowej, włościanom nadanej. We wszystkich podobnych stosunkach, włościanie ulegać będą powszechnemu prawu na równi z wszelkimi innymi właścicielami ziemskimi. (D. n.)

Rosya.

W Petersburgu uformowało się stowarzyszenie złożone z wysokich urzędników i szlachty mające na celu rozszerzenie *„ducha rosyjskiego* i *oświaty rosyjskiej"* w zachodnich guberniach, na Litwie, Podolu, Wołyniu i Ukrainie. Cel ten dopięty być ma na drodze składek przez stowarzyszonych wnosić się mających. Prezesem komitetu jest jeneralny gubernator *Murawiew*, który oświadczył, iż urząd ten honorowy przyjmie za przesiedleniem się swojem do Petersburga na święta wielkanocne.

W skutek powstania przeszłorocznego na Wołyniu, Podolu i Ukrainie aresztowano do 800 studentów i przeszło 3000 szlachty, po większej części właścicieli ziemskich. Z tych sześciu w skutek wyroków sądów wojennych powieszono lub rozstrzelano, reszta zasłana została do Syberyi lub do gubernij Wielko-rosyjskich. Majątki śmiercią karanych lub deportowanych zasekwestrowano. Obecnie znajduje się w cytadeli kijowskiej 300 więzniów politycznych, a w Żytomierzu, Kamieńcu podolskim i po innych miastach obwodowych przeszło 1500. Ze szlachty polskiej zaledwo $^1/_4$ część została w posiadaniu swych majątków. Z tej zaś $^1/_4$ części mało kto jest w stanie prowadzenia gospodarstwa dla braku inwentarza i kapitału obrotowego; większa część musiała wydzierżawić majątki żydom za bezcen. W ogóle nieszczęście szlachty polskiej stało się dla żydów prawdziwem źródłem bogactwa.

Kronika.

(Niebezpieczni oszuści). Dwóch niebezpiecznych oszustów, — powstańcy z rozbitego korpusu Alarda — uwijają się w kraju naszym, i c. k. sąd obwodowy w Złoczowie ściga ich za skradzenie 8 sztuk banknotów stureńskowych i 10 sztuk dziesięcio reńskowych. Nazywają się oni: J a n H u n i a d y, mający pochodzić z Pesztu, 26 lat wieku, tytułuje się hrabią, i J u l i u s z S z i r m a j, mający pochodzić z Klausenburga 25 lat wieku, tytuluje się baronem. Obadwaj mówią po węgiersku, po niemiecku i po sławiańsku, przybierają zapew. e fałszywe nazwiska.

(Rabunek). D. 2. b. m. przed świtem dwaj furmani z Dobrotwora obw. Żółkiewskiego, zrabowani zostali na gościńcu między Lissowicami a Wołoską wsią w powiecie Bolechowskim, a z przeprowadzonego śledztwa pokazało się, że złoczyńca, który dotychczas nie jest ujęty, uczynił obudwu furmanów bezbronnymi przez podstępne odurzenie ich zmysłów, i w tym stanię zabrał im całą gotowiznę. Kwota ta wynosiła 50 zł. w. a. Jeden z tych ludzi znaleziony został bez zmysłów przy wykonanej w lesie Bolechowskim obławie pomiędzy godziną 1. a 2. po południu. Do dnia następnego pomoc lekarska przywróciła obudwu do zmysłów. Faktem jest, że zbrodni tej dopuścił się żyd, którego jeden z furmanów wziął w Stryju na swój wóz.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Lwów, 11. marca. Na naszym dzisiejszym targu były następujące ceny przeciętne zboża i innych artykułów: mec pszenicy (83 ℔) 2 zł. 74 c.; żyta (79 ℔) 1 zł. 49 c.; jęczmienia (70 ℔) 1 zł. 21 c.; owsa (46 ℔) 1 zł. 25 c.; hreczki 1 zł. 60 c., grochu 1 zł. 80 c., kartofli 45 c. — Cetnar siana 1 zł. 67 c., okłotów 64 c., sąg drzewa bukowego 10 zł. 47 c., sosnowego 8 zł. 30 c. — Ceny drobiazgowej sprzedaży bez odmiany.

Wadowice, 20. lutego. Ceny przeciętne czterych głównych gatunków zboża i innych artykułów w pierwszej połowie z. m. na targach tutejszych:

	Miejsce targu:											
	Andrychów		Biała		Myślenice		Oświęcim		Żywiec		Wadowice	
	zr	cen.	zr	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr	cen.
	waluta austryacką											
Mec pszenicy . . .	3	35	4	34	3	40	3	37	4	80	3	48
„ żyta . .	2	25	2	46	2	40	2	40	2	80	2	35
„ jęczmienia .	2	15	2	22	2	25	2	20	2	50	2	23
„ owsa . . .	1	60	1	88	1	50	1	65	2	20	1	51
„ hreczki . .	.	.	4		.	.	4	50	4	50	.	.
„ kukurudzy .	.	.	4	50	.	.	5	.	.	.	.	.
„ ziemniaków .	.	70	1	9	.	70	.	70	1	20	.	67
Cetnar siana . . .	1	90	2	3	2	20	2	15	2	30	1	58
„ wełny	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
„ nasienia koniczu	.	.	25	.	.	.	18	.	.	.	.	.
Sąg drzewa twardego	5	50	6	.	7	40	7	.	7	40	6	.
„ „ miękkiego	4	50	4	60	4	90	5	10	3	40	4	.
Funt mięsa wołowego	.	14	.	17	.	14	.	14	.	14	.	16
Mas okowity . . .	.	.	.	.	.	90	.	.	1	20	1	10

W y k a z

przychodów c. k. uprzyw. galicyjskiej żelaznej kolei „Karola Ludwika."
(Przestrzeń obrotu $47^1/_2$ mil.)

Miesiąc	Komunikacya osób			Transport towarów			Razem	
	Liczba podróżnych	wal. aust.		cetnary celne	wal. aust.		wal. aust.	
		zł	c.		zł.	c.	zł.	c.
Luty 1864	21.045	55.621	73	603.913	374.740	40	430.362	13
Do tego od 1. do 31. stycznia	17.907	48.891	20	509.434	287.306	68	336.197	88
Razem . .	38.952	104.512	93	1,113.347	662.047	08	766.560	01
Przychód bruto w lutym 1863 (z przestrzeni $34^1/_2$ mil) wynosił							194.392	78

Prócz tego transportowano 38.663 cetnarow celnych różnych ładunków rządowych bez policzenia należytości frachtowej

Wiedeń, 1. marca 1864

C. k. uprzyw. galic. kolej żelazna „Karola Ludwika."

Ostatnia poczta.

W i e d e ń, 11go marca. Z najwyższego rozporządzenia noszona będzie po ś. p. Królu bawarskim, *Maxymilianie II.* żałoba dworska, zacząwszy od dnia dzisiejszego, t. j. od dnia 11. marca r. b. przez dwadzieścia dni z odmianą, mianowicie przez pierwszych 12 dni, t. j. od 11. aż włącznie do 22. marca gruba, a przez ostatnich 8 dni, t. j. od 23. aż włącznie do 30. marca lekka żałoba.

Wiedeń, 11. marca. *Gazeta wiedeńska* ogłasza następującą depeszę telegraficzną od komendy 6go korpusu armii:

Veile, 9. marca. Korpus armii jest dzisiaj skoncentrowany w Veile i w okolicy. Brygada Dormus z brygadą kawaleryi pruskiej posunęła się ku Horsens aż do Hedenstedt.

Nieprzyjaciel stoi w Horsens, kawalerya głównie w północno-zachodniej stronie.

Porucznik *Hugo Rahtlew* z pułku piechoty Króla belgijskiego, uległ swojej ranie.

Lekko ranieni są jeszcze z 18. batalionu strzelców: porucznik *Ferdynand Pruski* i podporucznik *Antoni Mayer*.

Berlin, 10. marca. *Staatsanzeiger* pisze: Podług wiadomości z Gravenstein wykonały wczoraj trzy kompanie brygady Goeben rekonensans pod Dypel. przyczem zaszła krótka ale żwawa utarczka. Z naszej strony raniły strzały trzech żołnierzy, których zabrano do lazaretu. Nieprzyjaciel miał poległych i ranionych. Na wyspie Alsen ma być 28 do 31 batalionów piechoty: każda kompania została wzmocniona 30 ludźmi.

Mnichów, 10. marca, 3. godzina po południu. Śmierć Króla wywołała powszechne przerażenie. Wielka żałoba krajowa została ogłoszona. Następca tronu, Królewicz *Ludwik* odbierał hołdy. Król *Ludwik* ojciec znajduje się w Algierze. Arcyksiążę *Albrecht* przedłużył tu swój pobyt.

Piąta godzina po południu. Słabością Króla była róża na lewej połowie piersi, a bezpośrednią przyczyną śmierci femia. Dziś jeszcze odbędzie się obdukcya ciała królewskiego.

W tej chwili proklamują Króla *Ludwika II.* i odbierają od wojska przysięgę na imię jego. Ministrowie pozostają na swoich posadach. Spodziewane jest przybycie Króla *Ludwika I.* (dziada młodego Króla), jako też Króla *Ottona* (stryja młodego Króla).

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 11. marca.

Hotel George: P. Hr. Żeleński Wit, z Brzeska.
Hotel europejski: Berezowski Henryk, z Wodnik.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 11. marca.

PP.: Cieszkowski Leon, do Sokala. — Hr Dzieduszycki Stanisław, do Niesłuchowa. — Truskolawski Ber, do Płonny.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 11. marca.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
	'''					
7. god. zrana	327.60	+ 2.8	83 3	północny	sł.	śnieg
2. god. po poł.	328 60	+ 4 8	65 9	zachodni	„	pochmurno
10.god.wiecz.	328.53	+ 3.2	79.4	„	„	„

Wysokość śniegu 0'''.

TEATR.

Dziś po raz otsatni w kursie zimowym: „**Dinobra,**" wielka opera w 5 aktach na dochód spiewaczki opery pani *Elizy Feldhaus*.

Jutro na scenie polskiej: „**Makbet.**" trajedy w 5 aktach Szekspira. Występ gościnny pani *Alexandry Rakiewiczowej*.

Kurs lwowski.

Dnia 11. marca		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	62	5	67
Dukat cesarski	„ „	5	64	5	70
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	70	9	83
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	85	1	87
Talar pruski	„ „	1	78	1	80
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	
Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł.	bez kuponów	72	50	73	20
„ „ „ m. k. za 100 zł.	bez kuponów	76	11	76	83
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	70	88	71	53
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	79	08	79	73
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	195	25	197	75

Telegrafowany kurs wiedeński.

Dnia 11. marca.	zlr.	kr.
5% Metaliki	71	40
5% pożyczka narodowa	79	50
Losy z 1860 roku	91	55
Akcye banku wiedeńskiego	771	—
„ „ kredytowego	—	—
Londyn, 10 funtów szterlingów	119	25
Dukat pojedyńczy	5	72
Srebro	118	25

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 9. marca

1. Dług publiczny. (Za 100 zł.)

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	66.45	66.50
„ „ bez kuponów zwrotny po 5%	96.25	96.50
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	79 40	79.60
od kwiet. do paźd. po 5%	79.40	79.60
Z r. 1851 ser. B. po 5%	—.—	—.—
Metaliki po 5%	71.25	71.40
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	71.25	71.40
dtto. po 4½%	62.50	63.—
dtto. „ 4%	55.50	56.—
dtto. „ 3%	42.—	42.50
dtto. „ 2½%	35.50	37.—
dtto. „ 1%	14.—	14.20
Przez. do wyl. z r. 1839 całe losy	141.50	142.—
Przez. do wyl. z r. 1839 piąta część losów	136.50	137.50
Przez. do wyl. z r. 1854	89.25	89.75
Przez. do wyl. z r. 1860 po 500zł.	91 20	91.30
Przez. do wyl. z r 1860 po 100 zł.	93.10	93.30
Renty Como po 42 lir. aust.	17.50	18.
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	66.50	67.
„ 4½%	62.50	63.—
„ 4%	55.—	55.50
„ 3½%	49.—	49.50
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3%	—.—	—.—
„ 2½%	56.—	58.
„ 2¼%	51.—	52.—
„ 2%	46.—	47.—
„ 1¾%	40.25	40.75
dtto. z procent. za granicą „ 5%	71.50	72.—
„ 4½%	67.25	67.75
„ 4%	60.—	60.50

B. Krajów koronnych. Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.	pien.	towar.
Niższej Austryi	86.—	86.50
Wyż. Aust. i Salcb.	84.50	85.—
Czech	92.50	93.25
Morawii	93.50	95.—
Szląska	88.50	89.—
Styryi	87.—	87.50
Tyrolu	—.—	—.—
Kar., Krainy i Wyb.	87.—	89.—
Węgier	73 25	74.—
Obl. ind. po 5proc. za 100 zł. Banatu Tem.	71 50	72.
Kroacyi i Slawonii	74.50	75.—
Galicyi	70.75	71.25
Siedmiogrodu	70.50	71.
Bukowina	70.50	71.—
Z klauzulą wylos. w r. 1867	71.25	71.75
Lomb. wen. poż. z r. 1859	93.—	—.—
Dług Tyrolu po 5%	—.—	—.—
„ 4%	58.50	59.—
„ 3½%	— —	—.—
Dług Salcburga „ 3%	58.50	59.—
„ 2½%	—.—	—.—
Dług Krainy „ 2%	29.—	30.—
„ 1¾%	—.—	—.—

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
Po 3% za 100 zł.	26.—	27.—
„ 2½% „ 100 „	20.—	22.—
„ 2¼% „ 100 „	19.50	20.—
„ 2% „ 100 „	17.50	18.—
„ 1¾% „ 100 „	15.50	16.—

3. Akcye.

(Za sztukę.)

	pien.	towar.
Banku narodowego	770.—	772.—
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	177.70	177 90
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	614.—	616 —
Półn. kol. po 1000 zł. m. k.	1762.—	1764.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	190 50	190 —
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł. mon. konw.	132.75	133 25
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	124.75	125 —
Kolei Cisy po 200zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147.—	147.—
Połud. kolei państ., lomb. wen. i central.-włoskiej kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą 180 zł. (90%)	245.—	246.—
Kol. Kar. Lud. po 200zł. mon. konw.	196.75	197 25
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	30.—	40.—
dtto II. emis. po 200zł. m. k.	80.—	85.—
Kolej Busztehradzka po 500 zł. m. k.	685.—	695.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł m. k.	240.—	244.—
Kol. Bern. Ross. z pierwszeństwem po 200 zł. mon. konw.	195.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	143.—	148 —
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	430.—	432.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	218.—	220.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	388.—	390.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500zł. w. a.	460.—	470.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 200 zł. w. a.	265.—	270.—
Uprzywil. czeska kolej zachodnia po 200 zł. w. a.	152 25	152.75

4. Listy zastawne.

(za 100 zł.)

	pien.	towar.
Banku narod. w m. k. 6let. z r. 1857 po 5%	—.—	—.—
10let. „ 1857 po 5%	101.25	101.75
przeznaczone do los. po 5%	90.—	90.50
Banku narod. w w. a. na 12 m. 5%	—.—	—.—
przezn. do losowania po 5%	86.10	86.30
Gal. Tow. kred. w w. a. po 4%	71.75	72.75

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	97.50	98.—
detto detto w sreb. upr. za 100 zł. w. a.	93.25	93.50
Emis. z r. 1862 za 100 zł. wal. aust.	85.75	86.—
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	119.50	120.—
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	119 75	120.25
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	92.75	93.25
Kol. półn. po 100 zł. w. a.	88.50	89.50
Kol. Glogn. po 100 zł. m. k.	81.—	81.50
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	97.—	98.—
Lloyda za 100 zł.	89.75	90.75
Uprzyw. czeska kol. zach. po 300 zł. w. a. (w srebrze) za 100 zł.	97.—	97.50
Połud. półn. kolej kom. po 5% za 100 zł.	77.50	78.—
Kolej gal. Karola Ludwika po 200 zł. w. a. (w srebrze) po 5% za 100 zł.	98.50	99.—

6. Losy.

(za sztukę.)	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	129.50	130.—
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	87.—	87.50
Poż. Trye. po 100 zł. m. k.	—.—	109.—
„ „ po 50 zł. m. k.	49.—	49.50
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	28.75	29.25
Esterhazego po 40 zł. m. k.	91.—	92.—
Salma „ 40 „ „	31.50	32.—
Palfiego „ 40 „ „	32.50	33.—
Clarego „ 40 „ „	31.25	31.75
St. Genois „ 40 „ „	29.—	29.50
Windischgrätza 20 zł. „	19.—	19.50
Waldsteina 20 „	19.50	20.—
Keglevicha 10 „	14 75	15 25

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	101.20	101.30
Augsburg za 100 zł. w. p. n.	101.60	101.65
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n.	101.70	101.80
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	90.25	90 25
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt.	119.70	119.90
Lugdun za 100 fr.	—.	—.—
Medyolan za 100 lir. wł.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr.	—.—	—.—
Paryż za 100 fr.	47.25	47 35
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a	—.—	—.—
Wenecya za 100zł. w. a.	—.—	—.—

(31 dni po ukazaniu.)

	pien.	towar.
Bukareszt za 100 piast. woł.	—.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. men.	5.73	5.74
dtto. pełnej wagi	5.73	5.74
Korona	16.55	16.60
20frankówka	9.57	9.58
Rosyjski imperyał	9.87	9.90
Talar związkowy	1.79	1.79½
Srebro	119.—	119.25

Kurs korony w c. k. kasach 13zł. 50c.

Odpowiedzialny Redaktor Adolf Budyński.

Z c. k. galic. drukarni rzadwej.